

**Rīgas pašvaldības aģentūra
RĪGAS ENERĢĒTIKAS AGENTŪRA**

PROGRESA ZIŅOJUMS

**Par Rīgas siltumapgādes attīstības koncepcijas
2006.- 2016.g. izpildi**

2008.g. marts

„Rīgas siltumapgādes attīstības koncepciju 2006.-2016.g.” Rīgas dome apstiprināja 1.08.2006.g. ar Rīgas domes lēmumu Nr.1365. Atbilstoši lēmumā noteiktajam, atbildīgais par lēmuma izpildi ir Rīgas domes Komunālais departaments, bet pēc Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas enerģētikas aģentūra” (REA) izveides 2007. gadā šo funkciju ir pārņēmusi REA.

Pēc stāvokļa uz 2008. gada 1. martu atbilstoši koncepcijas nostādnēm, ir paveikts sekojošais:

1. Pilsētas vides aizsardzības interesēs (**3.2, 3.7, 3.8 punkts, 3.10 punkta 1.,3. un 9. daļa**) ir izstrādātas un 14.11.2006.g. ieviestas teritoriālo zonējumu kartes un saistošie noteikumi Nr.60 „Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu”, kas nosaka, ka piesārņotajās zonās pilsētas centrālajā daļā, kur gaisa piesārņojums ar NO_x pārsniedz pieļaujamo normatīvu vai ir tam tuvu, nav pieļaujama jaunu stacionāru apkures iekārtu uzstādīšana ar kurināmā sadedzināšanu. Līdz ar to ar 2007. gadu ir apstādināta jaunu stacionāru piesārņojuma avotu ierīkošanas tendence. 2007. gadā tika izstrādātas jaunas piesārņojuma zonējuma kartes, kas ņem vērā reālo situāciju, pēc kurām redzams, ka pēdējo 3 gadu laikā piesārņojums Rīgas centrā ir nevis samazinājies līdz normatīvos pieļaujamam līmenim, bet gan palielinājies un ir paplašinājušās arī piesārņoto zonu robežas.

Lai situāciju normalizētu, nepieciešams tuvāko gadu laikā panākt pasākumu ieviešanu stacionāro izmešu avotu darbības uzlabošanai, kā arī transporta plūsmas ierobežošanai pilsētas centrālajā zonā. Lai vairotu sapratni par piesārņojuma izraisītajām sekām un ietekmi uz iedzīvotāju veselību, pēc Rīgas pilsētas energoapgādes ekspertu konsultatīvās padomes lēmuma Rīgas enerģētikas aģentūra 2008. gada janvārī ir griezusies Latvijas Republikas Vides ministrijā un Veselības ministrijā ar ierosinājumu pasūtīt zinātnisku pētījumu pēc Tallinas parauga, lai noskaidrotu, cik cilvēku priekšlaicīgu nāvi un ārstēšanos stacionāros gadā izraisa pilsētas piesārņojums. Tallinā, kur piesārņojuma līmenis ir zemāks kā Rīgā, piemēram, gadā priekšlaicīgi no piesārņojuma ietekmes mirst ap 300 cilvēku.

2. Atbilstoši koncepcijā iepļānotajam, tiek turpināta esošo siltumavotu modernizācija izmantojot koģenerācijas tehnoloģijas un veicot kurināmā diversifikāciju (**p.3.4, 3.10 punkta 5. un 6. daļa**). Pārskata periodā ir nodots ekspluatācijā jauns koģenerācijas bloks SC „Imanta”, kas darbojas ar dabasgāzi. Bloka elektriskā jauda ir 48 MW_{el} un siltuma (termiskā) jauda - 45 MW_{th}. Veikta siltumcentrāles esošo ūdens sildkatlu modernizācija. Tiek pētīta iespēja dūmgāzu siltuma utilizācijai. Pašreiz jaudas ziņā SC „Imanta” ir trešā jaudīgākā koģenerācijas stacija Latvijā. Līdz ar SC „Imanta” koģenerācijas bloka ekspluatācijas uzsākšanu Rīgas centralizētās siltumapgādes sistēmā 85-87% no patērētās siltumenerģijas tiek saražota augsti efektīvas koģenerācijas procesā.

SC „Ziepiņkalns” rekonstrukciju plānots uzsākt 2008.gadā, veicot divu ūdens sildkatlu KVGGM-50 rekonstrukciju, nomainot katlu degļus pret moderniem automatizētiem degļiem. Jaunie degļi samazinās kaitīgo izmešu daudzumu un nodrošinās efektīvāku kurināmā sadedzināšanu. Ūdens sildkatlu modernizācijā ir iekļauta arī katlu vadības procesa automatizācija. 2008.gada beigās, plānots pieteikties ES līdzfinansēšanas saņemšanai SC „Ziepiņkalns” koģenerācijas stacijas būvniecībai ar elektrisko jaudu 4

MW_{el} un termisko jaudu virs 20MW_{th} Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.5.2.2. aktivitātes „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība” ietvaros. Kā kurināmo jaunajam koģenerācijas blokam tiek plānots izmantot koksnes šķeldu.

Ir uzsākta Rīgas TEC-2 modernizācija, kas būtiski paaugstinās tās efektivitāti. Tiek izbūvēts jauns ar dabasgāzi darbināms koģenerācijas bloks, kurš ārpus apkures sezonas būs spējīgs darboties arī kondensācijas režīmā. Jaunā bloka elektriskā jauda būs līdz 407 MW_{el}, savukārt tā termiskā jauda būs līdz 264 MW_{th}, lietderība koģenerācijas režīmā - līdz 87%, kondensācijas režīmā - līdz 57%. Paredzams, ka jaunais bloks tiks ieviests ekspluatācijā līdz 2008. gada apkures sezonai.

Veicot centralizētās siltumapgādes sistēmas siltumtīklu posmu rekonstrukciju, tiek izmantoti moderni siltumizolācijas materiāli un pielietotas rūpnieciski izolētās caurules, kuru ekspluatāciju neietekmē augsts gruntsūdens līmeni.

Atskaites periodā ir nomainīti un jaunizbūvēti 14,9 km siltumtīklu, tai skaitā 11,5 km nomainīti un 3,4 km jaunizbūvēti. No 14,9 km nomainītajiem un jaunizbūvētajiem siltumtīklu bezkanāla tehnoloģijā izbūvēto siltumtīklu garums ir 12,95 km. No siltumapgādes sistēmas rehabilitācijas projekta sākuma jau atjaunoti siltumtīkli 287 km garumā jeb 32 % no kopējā apjoma Lai samazinātu siltumenerģijas zudumus pārvadē, atskaites periodā tika nomainīti 3,39 km siltumizolācijas virszemes trasēs un ēku pagrabos izvietotiem siltumtīkliem. Atjaunojot siltuma izolāciju, tika pielietoti efektīvi materiāli, kas dod ievērojamu siltuma zuduma samazinājumu remontējamos siltumtīklu posmos. Siltuma pārvades zudumi 2007. gadā samazināti līdz 13.02%. AS ”Rīgas Siltums” atskaites periodā ir izbūvējusi jaunus siltumtīklus un uz 01.03.2008., t.i. pusotra gada laikā, pieslēgusi centralizētai siltumapgādes sistēmai 132 jaunus patērētājus ar kopējo siltumslodzi 100.2 MW. Izdoti tehniskie noteikumi vai uzsākta sadarbība ar jauno projektu attīstītājiem par nākotnē iespējamo kopējo siltumslodzi 946 MW, atbilstoši kurai tiek plānota rekonstruējamo siltumavotu jauda. Minētais apjoms ir plānotais objektu siltumslodžu lielums, jo nav skaidrs vai realizēsies visi jaunie projekti, kādā apjomā, cik ilgā laika periodā. Jauno projektu attīstību ietekmē valdības realizētais pretinflācijas plāns, kas ieviesa izmaiņas nekustamo īpašumu jomā, kreditēšanas un nodokļu politikā.

3. Turpinās darbs pie mazo ogļu katlu māju likvidācijas (**10. punkta 7. daļa**). Pārskata periodā ir slēgtas 6 ogļu katlu mājas pirmskolas izglītības iestādēs, tās pievienojot centralizētai siltumapgādes sistēmai vai ierīkojot automātiskā režīmā strādājošas gāzes apkures iekārtas. Likvidēta viena ogļu katlu māja dzīvojamā sektorā (Bauskas ielā), tās vietā ierīkojot modernu katlu iekārtu, kas darbojas automātiskā režīmā ar koksnes granulām. Tiek izstrādāta projekta dokumentācija vēl vairākām ēkām.

Sakarā ar SIA „Komēta” darbības pārtraukšanu, kas apgādāja ar siltumenerģiju vairākus dzīvojamus namus Zemgales priekšpilsētā, radās nepieciešamība nodrošināt ar siltumenerģiju ēkas Gulbju ielā 1 un Gulbju ielā 22 (1.,2. un 3. korpus). AS „Rīgas Siltums” ar Rīgas domes līdzfinansējumu Gulbju ielā 22 uzstādīja konteinertipa katlumāju darbam ar dabasgāzi automātiskā režīmā, bet Gulbju ielā 1 ir uzstādīts vietējais apkures katls darbam ar koksnes granulām automātiskā režīmā.

4. Tuvojas nobeigumam centralizētai siltumapgādei pieslēgto ēku aprīkošana ar moderniem automatizētiem siltuma mezgliem (**10. punkta 8.daļa**). Pilsētā uz 01.03.2008.

ir uzstādīti jau 7862 individuālie siltuma mezgli vai 97 % no centralizētai siltumapgādei pieslēgto namu kopskaita. Atlikušais siltummezglu skaits - 268 ir jāuzstāda privātipašumā esošajās ēkās. Modernie automatizētie siltummezgli sniedz iespēju veikt siltuma patēriņa regulēšanu pie patērētāja un veido ap 15-30% siltumenerģijas patēriņa samazinājumu katrai ēkai.

5. Rīgā līdz šim no kopējā dzīvojamā fonda kompleksi ir siltināta tikai viena privatizētā dzīvojamā māja, kas pieder dzīvokļu īpašniekiem – Ozolciema ielā 46/3 (2001. gadā ar Vācijas finansējumu). Kaut arī šīs mājas siltināšanas laikā process ir kvalitatīvi dokumentēts (bukleti, videofilma 18 min. četrās valodās – latviešu, krievu, angļu un vācu), materiāls līdz šim nav ticis izmantots māju siltināšanas veicināšanai Rīgā. Pašreiz videofilma par mājas siltināšanu ir pieejama REA interneta vietnē. Vides ministrija mājas attēlu šobrīd veiksmīgi izmanto arī savā mājas siltināšanas reklāmā TV. Pašvaldības apsaimniekotajā sektorā ir tikušas siltinātas arī atsevišķu privatizēto ēku gala sienas. Rīgā, piesaistot arī valsts, ārzemju vai banku finansējumu, tikušas siltinātas atsevišķas dzīvojamās mājas, kuras ir privātajā vai kooperatīvajā īpašumā.

Lai sakarā ar strauju siltumenerģijas tarifu kāpumu, kas ir neatgriezenisks process, mazinātu tā negatīvo ietekmi uz iedzīvotāju maksātspēju, ir nepieciešams izvērst dzīvojamo namu siltināšanu (**3.6 punkts, 10.punkta 13.daļa**) tieši daudzdzīvokļu privatizēto namu sektorā. Rīgas enerģētikas aģentūra jau 2007. gada nogalē ir sagatavojusi un iesniegusi Domes vadībai priekšlikumus iespējamai pašvaldības palīdzībai dzīvojamo māju siltināšanai. Jautājums ir izskatīšanas procesā.

REA sadarbojoties ar AS "Rīgas Siltums" ir izveidojusi datu bāzi par pašvaldības apsaimniekošanā esošo namu, kas pieslēgti centralizētai siltumapgādei, pēdējo piecu gadu siltuma patēriņu. Līdz ar to ir bijis iespējams sagatavot 3661 nama pirmsaudita energoefektivitātes izvērtējumu, kas dod priekšstatu par ēku pašreizējo stāvokli un tā uzlabošanas iespējām.

6. 2007. gadā ar Eiropas Savienības līdzfinansējumu ir izveidota Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas enerģētikas aģentūra”(REA) (**10. punkta 15. daļa**) kuras dibināšanas mērķis ir:

- 1) energoapgādes un energoefektivitātes vadība un koordinācija Rīgas pašvaldībā;
- 2) informācijas pieejamības nodrošināšana par minētajiem jautājumiem iedzīvotājiem.

REA pilnā sastāvā (5 pilna laika darbinieki) strādā kopš 2007. gada septembra mēneša. Atskaite par 2007. gadā paveikto ir iekļauta „Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas enerģētikas aģentūra” gada publiskajā pārskatā 2007”.

Visi materiāli, kas saistīti ar REA darbību, ir apskatāmi REA interneta vietnē:

www.rea.riga.lv

Kopš 2007. gada maija kopā ar Rīgas domes administrāciju nav izdevies atrisināt jautājumu par REA Energoefektivitātes informācijas centra darbībai nepieciešamo telpu iedalīšanu. Līdz ar to ir aizkavēta un netiek nodrošināta informācijas pieejamība par energoefektivitātes jautājumiem iedzīvotājiem.

7. REA Komunālo un dzīvokļu jautājumu komitejas uzdevumā, sakarā ar straujo siltumenerģijas tarifu kāpumu, ir veikusi siltumenerģijas tarifa, kas bija spēkā no 1.10.2007. gada, analīzi (**4. sadaļa**). Kā apliecina analīzes rezultāti, siltumenerģijas tarifa kāpums pamatā ir saistīts ar straujo gāzes cenu pieaugumu šo cenu pakāpjveida izlīdzināšanas dēļ ar Eiropas vidējām gāzes cenām un mazuta cenu augstās kotācijas dēļ Roterdamas biržā, kam piesaistīta gāzes cena. Gāzes cenu, līdz ar to arī siltumenerģijas tarifu pieaugums ir neatgriezenisks un var tikt mīkstināts tikai ar ēku siltināšanu un tā rezultātā sasniedzamo siltumenerģijas patēriņa samazināšanu ēkās.

8. REA 2007. gadā ir sagatavojusi un kopā ar sadarbības partneriem iesniegusi 6 pieteikumus izsludinātajiem starptautiskiem projektu konkursiem par tēmām, kas atbilst „Rīgas siltumapgādes attīstības koncepcijas 2006.-2016.g.” **3. pielikumā 4. punktā** norādītajai tematikai. No iesniegtajiem pieteikumiem konkursā pozitīvu vērtējumu saņēmuši 3 projekti un ir uzsākts darbs pie divu projektu realizācijas:

1) „Informācijas apmaiņa un sadarbības veicināšana, lai paaugstinātu energoresursu izmantošanas efektivitāti un sekmētu sabiedrības patēriņa ieradumu maiņu Baltijas valstīs” (PVS ID 2419).

Projektu finansē Norvēģijas finanšu instruments. Projektā piedalās Baltijas Vides Foruma Latvijas, Igaunijas, Lietuvas un Vācijas pārstāvniecības un REA. Projekta gaitā REA izstrādās brošūru ar labas prakses piemēriem energoefektivitātes veicināšanai pašvaldībās, kā arī informācijas lapu iedzīvotājiem.

2) „Stratēģiskas koncepcijas izstrāde inovatīvas un energoefektīvas būvprakses ieviešanai Baltijas valstīs” (PVS ID 2481).

Projektu finansē Vācijas vides aizsardzības fonds. Projektā piedalās Baltijas Vides Foruma Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Vācijas pārstāvniecības, Vācijas firma „Auraplan” un REA. Projekta gaitā ar REA līdzdalību tiks izstrādāti kritēriji labas prakses energoefektivitātes piemēriem, ņemot vērā vietējos apstākļus, apzinātas Latvijā energoefektivitātes pakalpojumos un problēmu risināšanā iesaistītās institūcijas, kā arī izstrādāta jauna māju energopārvaldnieku apmācības programma, kurā iekļauti arī māju energoefektivitātes paaugstināšanas jautājumi.

Progresā ziņojumu sastādīja Dr.sc.ing. Maija Rubīna, izmantojot RD Komunālā departamenta, AS „Rīgas siltums” un AS „Latvenergo” datus.
10. 03.2008.

Progresā ziņojums apstiprināts:

- 1) Rīgas pilsētas energoapgādes ekspertu konsultatīvās padomes sēdē
13.03.2008.g.
- 2) Rīgas domes Komunālo un dzīvokļu jautājumu komitejas sēdē 27.03.2008.g.